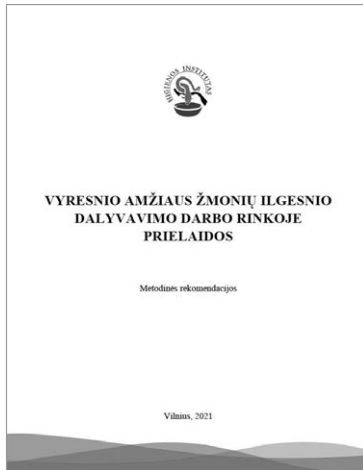

IŠLEISTOS METODINĖS REKOMENDACIJOS APIE VYRESNIO AMŽIAUS ŽMONIŲ ILGESNIO DALYVAVIMO DARBO RINKOJE PRIELAIDAS

Dėl darbo jėgos senėjimo (amžėjimo) daugelyje išsivysčiusių pasaulio šalių ieškoma būdų, padedančių vyresnio amžiaus žmones darbo rinkoje išlaikyti kuo ilgiau. Vyresnio amžiaus žmonių užimtumo didėjimo tendencija stebima visame pasaulyje, taip pat ir mūsų šalyje. Lietuvoje dirbančių pensinio amžiaus žmonių dalis yra viena didžiausių Europos Sąjungoje (ES) ir tai, anot ekspertų, siejama su finansinės priklausomybės ir skurdo rizika.

Kai darbo jėgą šalyje sudaro vis didesnė vyresnio amžiaus asmenų dalis, įmonės turi priimti šį iššūkį ir kurti veiksmingus būdus, kaip vyresniems darbuotojams sudaryti tinkamas darbo sąlygas ir įgalinti juos dirbti ilgiau. Nepaisant to, kad Lietuvoje, kaip ir daugelyje ES šalių, vidutinė gyvenimo trukmė ilgėja, sveiko gyvenimo trukmė reikšmingai atsilieka nuo ES vidurkio. Ilgėjanti vidutinė gyvenimo trukmė ne visada atspindi realią žmonių galimybę dirbti dėl didelio negalavimų bei lėtinių ligų paplitimo. Įsitraukimui į darbo rinką turi reikšmės ir kiti veiksniai, kaip lytis, šeimos situacija, nepakankama profesinė kvalifikacija, asmenybės bruožai. Šios metodinės rekomendacijos parengtos siekiant padėti Lietuvos įmonėms ir organizacijoms geriau suprasti priešpensinio ir pensinio amžiaus darbuotojų poreikius, užtikrinti jų darbui palankią, saugią, sveiką ir motyvuojančią darbo aplinką ir, amžėjęnt darbo rinkai, paskatinti vyresnio amžiaus žmones joje ilgiau likti.

Metodinės rekomendacijos parengtos remiantis Higienos instituto tyrimo „Vyresnio amžiaus žmonių ilgesnio darbingo amžiaus ir pasilikimo darbo rinkoje veiksniai“ (2020–2021 m.) rezultatais ir Lietuvos bei užsienio mokslo šaltinių duomenimis. Pateikiamos darbdavių ir vyresnio amžiaus darbuotojų patirtys bei išvalgos šioje srityje, jas iliustruojant atlikto kokybinio tyrimo pavyzdžiais. Metodinėse rekomendacijose apibūdinama vyresnių darbuotojų sveikata, sveikatos stiprinimo galimybės, analizuojami profesinės rizikos ypatumai ir galimybės juos valdyti. Vyresnio amžiaus darbuotojų profesinės gerovės klausimai siejami su galimybe taikyti lanksčias darbo sąlygas, mažinti darbo krūvį ir atsakomybes, palaikyti gerus santykius su vadovais bei bendradarbiais. Pabrėžiama karjeros planavimo, profesinės kvalifikacijos tobulinimo ir nediskriminacinio požiūrio į vyresnius darbuotojus reikšmė.

Metodinėmis rekomendacijomis galėtų pasinaudoti Lietuvos įmonių ir organizacijų darbdaviai ir vadovai, jų įgalinti asmenys, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą (profesinės sveikatos bei darbuotojų saugos ir sveikatos specialistai), žmogiškųjų išteklių specialistai ir kitų profesijų atstovai, vykdančios sveikatinimo programas, organizuojantys mokymus įvairių sektorių įmonėse ir organizacijose. Pateikta informacija gali padėti įmonėms kurti įtraukią darbo aplinką vyresniems asmenims, plėtoti iniciatyvas, padedančias pailginti darbuotojų sveiką ir darbingą amžių, taikyti pažangius karjeros planavimo ir kvalifikacijos tobulinimo principus, įvairias išėjimo į pensiją schemas.

Su metodinėmis rekomendacijomis galima susipažinti Higienos instituto interneto svetainėje https://www.hi.lt/uploads/pdf/leidiniai/Rekomendacijos/2021/MR_vyresnio_amziaus_darbuotojai.pdf.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Profesinės sveikatos centro Profesinės sveikatos tyrimų skyriaus specialistė Justyna Kolesnik, el. p. justyna.kolesnik@hi.lt, tel. (8 5) 212 2589.

Justyna Kolesnik, Vida Juškeliėnė
Higienos instituto Profesinės sveikatos centras